JA PreventNCD
Joint Action Prevent Non-Communicable Diseases

Hva er organisatorisk helsekompetanse?

-bruk av kartleggingsverktøy

Christopher Le, Ph.d.
Seniorrådgiver, Helsedirektoratet

Hanne Søberg Finbråten, Ph.d.
Professor, Universitetet i Innlandet

Co-Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Health and Digital Executive Agency (HADEA). Neither the European Union nor HADEA can be held responsible for them.

Helsekompetanse

Helsekompetanse er personers evne til å ***finne***, ***forstå***, ***vurdere*** *og* ***anvende*** *helseinformasjon for å kunne treffe kunnskapsbaserte beslutninger relatert til egen helse. Det gjelder både beslutninger knyttet til* ***livsstilsvalg***, ***sykdomsforebyggende*** *tiltak,* ***egenmestring*** *av sykdom og* ***bruk*** *av helse- og omsorgstjenesten.*

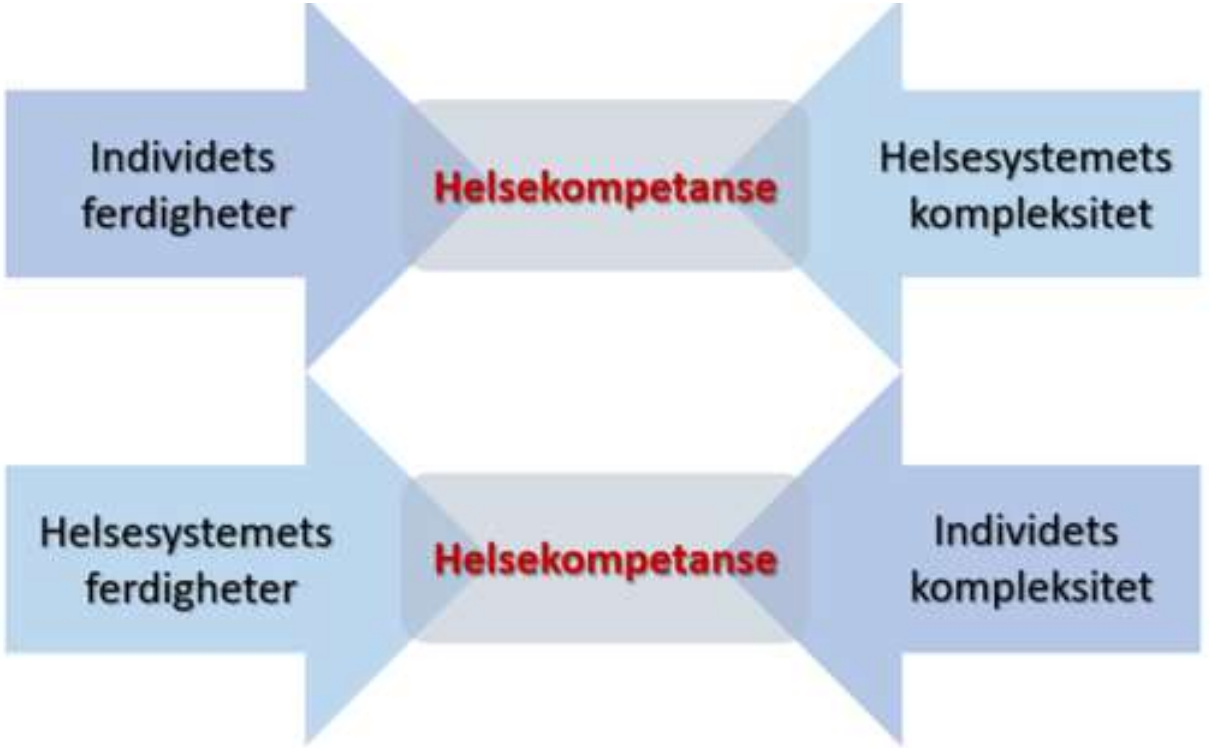
Illustrasjon: KI-generert bilde

Helsedirektoratet

Co-funded by the European Union

JA PreventNCD

Helsekompetanse som et relasjonelt konsept

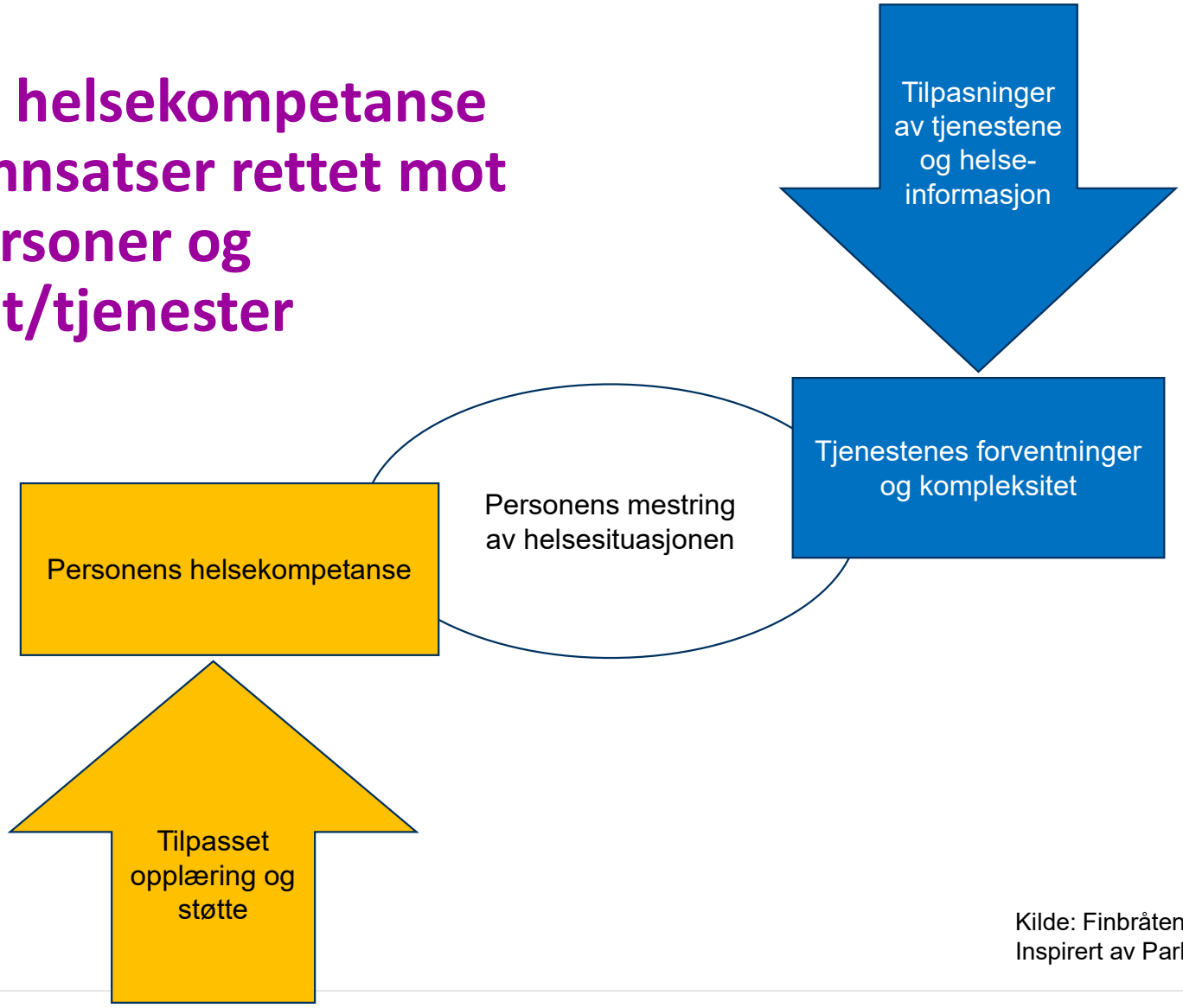

Helsekompetanse som et relasjonelt konsept. Oversatt og tilpasset fra Sørensen et al. (2019).

Kilde: Finbråten et al., 2023

Co-funded by the European Union

Å styrke helsekompetanse krever innsatser rettet mot både personer og systemet/tjenester

Kilde: Finbråten et al., 2024
Inspirert av Parker (2009) og Nutbeam & Muscat (2020)

Co-funded by the European Union

Illustrasjon: KI-generert bilde

Helsekompetansevennlige helsetjenester

...omhandler de tilpasninger som helsetjenestene gjør for å forenkle pasienters og befolkningens muligheter til å navigere, forstå og bruke informasjonen og tjenestene

Kilde: Brach et al., 2012, Brach, 2017

Helsekompetansetenking og helsekompetansehensyn må integreres i organisering, planlegging, evaluering og arbeid med pasientsikkerhet og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten

(Kilde: Helse- og omsorgsdepartementet, 2019, s.20).

Co-funded by the European Union

JA PreventNCD

Helsekompetansevennlige helsetjenester

- legger til rette for at pasienter og brukere **enkelt skal kunne finne fram** i helsetjenestene
- legger til rette for at pasienter, brukere og pårørende **kan finne, vurdere, forstå og bruke helseinformasjon**
- **tilpasser digitale tjenester** slik at de ikke forsterker digitalt utenforskap
- **tilpasser helseinformasjon og kommunikasjonskanaler** til målgruppens helsekompetanse, digitalkompetanse og språkkompetanse.
- **bevisstgjør helse- og omsorgspersonell** på pasienters og brukeres helsekompetanse

Helsedirektoratet

Helse- og omsorgstjenesten må tilby informasjon og tjenester som ivaretar en mangfoldig befolkning med ulik grad av helsekompetanse, språkkompetanse og digitale ferdigheter (Meld.St. 9, 2024-2027, s. 27).

Co-funded by the European Union

JA PreventNCD

JA PreventNCD
Joint Action Prevent Non-Communicable Diseases

Joint Action PreventNCD – Subtask 7.4.4

Tools and evidence for promoting Organizational Health Literacy (OHL)

Co-funded by
the European Union

M-POHL

OHL

Keywords

M-POHL | HLS - HEALTH LITERACY SURVEYS | OHL - ORGANIZATIONAL HEALTH LITERACY | EVPOP - EVIDENCE-BASED POLICY AND PRACTICE

M-POHL - WHO Action Network on Measuring Population and Organizational Health Literacy

Co-funded by the European Union

JA PreventNCD

M-POHL
Action Network on Measuring Population and Organizational Health Literacy of WHO-Europe

OHL
Assessing Organizational Health Literacy
A project of M-POHL

Åtte standarder for helsekompetanse-vennlige sykehus

Interessenter / Domene (virkeområde)	Pasienter	Ansatte	Lokalsamfunnet	Organisasjons–strukturer og prosesser
Domene 1 Tilgang til, opphold på og arbeid i helse–organisasjonen	**Standard 4:** Vår organisasjon legger til rette for enkel navigering og tilgang til tjenester, dokumenter og materiell.			**Standard 1:** Vår organisasjon bruker beste praksis for organisatorisk helsekompetanse i alle strukturer og prosesser.
Domene 2 Diagnoser, behandling og pleie	**Standard 5:** Vår organisasjon bruker beste praksis for helsekompetanse i all kommunikasjon med pasienter, brukere og pårørende.	**Standard 3:** Vår organisasjon gir ansatte opplæring i profesjonell og organisatorisk helsekompetanse.	**Standard 8:** Vår organisasjon bidrar til å styrke helsekompetansen i lokalbefolkningen og formidle kunnskap om organisatorisk helsekompetanse i opptaksområdet.	**Standard 2:** Vår organisasjon involverer interessenter i utviklingen av dokumenter, materiell og tjenester.
Domene 3: Sykdomshånd–tering og forebygging	**Standard 6:** Vår organisasjon styrker helsekompetanse hos pasienter og pårørende under sykehusoppholdet og etter utskrivningen.	**Standard 7:** Vår organisasjon styrker helsekompetansen hos de ansatte med hensyn til arbeidsrelaterte risikoer og egen livsstil.		
Domene 4: Utvikling av en sunn livsstil				

Co-funded by the European Union

Syv standarder for helsekompetansevennlige primærhelsetjenester

Kjennetegn på en helsekompetansevennlig organisasjon

En helsekompetansevennlig primærhelsetjeneste…

… tilbyr lett tilgjengelige helsetjenester og legger til rette for at det er enkelt å finne frem
… kommuniserer på en klar og forståelig måte
… styrker helsekompetansen hos brukerne
… styrker helsekompetansen hos ansatte
… innlemmer helsekompetanse i ledelse- og organisasjonsstrukturen
… bidrar til å styrke helsekompetanse på flere arenaer
… styrker digital helsekompetanse

Co-funded by the European Union

Tre kartleggingsverktøy
for helsekompetansevennlige helsetjenester

M-POHL
Action Network on Measuring Population and Organizational Health Literacy of WHO-Europe

OHL

International Self-Assessment Tool for Organizational Health Literacy of Hospitals (OHL-Hos) - developed by the working group of the International Network of Health Promoting Hospitals and Health Services (HPH)

International Self-Assessment Tool for Organizational Health Literacy of Hospitals - short version (OHL-Hos-SF) – developed by the M-POHL working group

International Self-Assessment Tool for Organizational Health Literacy in Primary Health Care Services (OHL-PHC) - developed by the M-POHL working group

Co-funded by the European Union

OHL M-POHL
Action Network on Measuring Population and Organizational Health Literacy of WHO-Europe

Hensikt med bruk av kartleggingsverktøyene

- Egenvurdering
- Øke oppmerksomheten om helsekompetanse og organisatorisk helsekompetanse
- Grunnlag for forbedringsprosesser
- Skreddersydde intervensjoner knyttet til helsekompetanse
- Sikre likeverdig tilgang til helsetjenester og personsentrert omsorg
- Kvalitetsforbedring

Co-funded by the European Union